VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle asetuksenantovaltuussääntelyn päivittämistä ja eräiden lakien kumoamista VM:n hallinnonalalla koskevaksi lainsäädännöksi (HE 193/2026 vp)

JOUKO NARIKKA

HALLINTOVALIOKUNTA 6.10.2026

Hallituksen esityksen tausta

- Perustuslain 80 §:ää koskevassa perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on asetettu täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset, jotka laissa säädetyn asetuksenantovaltuuden tulee täyttää
- Valtiovarainministeriön hallinnonalan asetuksenantovaltuussäännöksiä on päivitetty aiemmin osittaisuudistusten yhteydessä, mutta voimassa olevassa lainsäädännössä on edelleen useita yleisvaltuussäännöksiä, jotka eivät täytä em. vaatimuksia
- Yleisvaltuussäännösten käyttöala jää suppeaksi ja riskinä on, ettei tarvittavaa asetustasoista sääntelyä voida antaa viivytyksettä

Esityksen pääasiallinen sisältö 1

- Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi 30 valtiovarainministeriön hallinnonalan lakia siten, että niiden asetuksenantovaltuuksia koskevat säännökset päivitettäisiin vastaamaan nykyisiä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia
- Käytännössä tämä toteutetaan siten, että voimassa olevat yleisvaltuussäännökset kumottaisiin ja lakeihin säädettäisiin tarvittaessa yleisvaltuuden tilalle täsmälliset ja tarkkarajaiset valtuudet
  - Esitys sisältää 14 lakiehdotusta, joissa esitetään tarkistettavaksi laissa olevia valtuussäännöksiä ja 16 lakiehdotusta, joissa esitetään ainoastaan laissa oleva yleisvaltuussäännös kumottavaksi

Esityksen pääasiallinen sisältö 2

- Eräisiin lakeihin esitetään siirrettäväksi nykyisiin asetuksiin sisältyviä säännöksiä siten, että sääntely vastaisi paremmin säädöshierarkian periaatteita
- Esityksessä ehdotetaan lisäksi kokonaan kumottavaksi 7 sellaista lakia, jotka ovat edelleen muodollisesti voimassa, mutta joita ei ole käytännössä sovellettu pitkään aikaan
  - Laeille ei arvioida olevan soveltamisedellytyksiä tai tarvetta myöskään tulevaisuudessa
  - Lait ovat lähinnä verolainsäädäntöön sisältyviä lakeja, joita on sovellettu käytännössä määräaikaisesti erityisesti 1980 - 1990 -luvulla

Esityksen tavoitteet

- Esityksen päätavoitteena on saattaa asetuksen antamista koskeva valtuussääntely valtiovarainministeriön hallinnonalan lainsäädännössä nykyiset täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset täyttäväksi
- Tällöin uusien asetusten antaminen ja asetusten muuttaminen on mahdollista säädettyjen valtuuksien nojalla ilman viiveitä
- Toisena säädöshuollollisena tavoitteena on kumota käytännössä vanhentuneet lait

Esityksen vaikutukset

- Asetuksenantovaltuussäännösten tarkistamisen lähtökohtana on, ettei voimassa olevaan lakien ja asetusten tasoisen sääntelyn muodostaman kokonaisuuden aineelliseen sisältöön esitetä muutoksia
  - Esimerkiksi viranomaisten toimivaltuuksia tai sääntelyn kohteena olevien oikeushenkilöiden tai luonnollisten henkilöiden oikeudellista asemaa ei lähtökohtaisesti esitetä muutettavaksi
- Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia
- Yleisten asetuksenantovaltuuksien muuttaminen perustuslain vaatimusten mukaisiksi edistää oikeusvaltioperiaatteen ja hallinnon lainalaisuuden periaatteen toteutumista

Asetustasoisen sääntelyn tilanne ja tarkistaminen

- Useimpien lakiehdotusten osalta ei ole tarvetta tarkistaa asetustasoisia säännöksiä
  - Kumottaviksi ehdotettavien valtuussäännösten nojalla annettujen asetusten esitetään pääosin jäävän voimaan
  - Eräissä tapauksissa valtuussäännösten nojalla ei ole annettu asetuksia tai asetustasoisista säännöksistä voidaan luopua esityksen yhteydessä
- Kolmen lakiehdotuksen yhteydessä on kuitenkin tarkoitus antaa uusi asetus siten, että se tulisi samanaikaisesti voimaan lakiehdotusten kanssa
  - Laki eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksista
  - Laki verotusmenettelystä
  - Verontilityslaki

Voimaantulo

- Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2027 alusta
- Kunnan ja hyvinvointialueen virkaehtosopimuksista annetun lain muutoksen on kuitenkin tarkoitus tulla voimaan 1.12.2026